

- транспортні мережі й системи життєзабезпечення міст у Австралії та Іспанії;
- природоохоронна діяльність, автошляхи, життєзабезпечення сільських населених пунктів у США.

Використання досвіду ППП у транспортній галузі національної економіки сприятиме поєднанню інтересів і можливостей всіх його суб'єктів, дозволить активізувати розвиток соціально-економічної сфери як територіальних громад, так і країни в цілому.

Список використаних джерел

1. Стратегія сталого розвитку «Україна - 2020»: Схвалено Указом Президента України від 12.01.2015р. №5/15. – [Електронний ресурс] / Президент України // Офіційний веб-портал Верховної ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
2. Закон України «Про державно-приватне партнерство» від 01.07.2010 р. №2404-VI. – [Електронний ресурс] / Верховна рада України /// Офіційний веб-портал Верховної ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.
3. Модернізація суспільного сектору економіки в умовах глобальних змін: Монографія / [А.Ф. Мельник, Г.Л. Монастирський, Т.Л. Желок та ін.]; за ред. А.Ф. Мельник. – Тернопіль: ТНЕУ, «Економічна думка», 2009 – С. 14.
4. Щодо розвитку державно-приватного партнерства як механізму активізації інвестиційної діяльності в Україні. – [Електронний ресурс]: аналітична записка / Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/816/>

Гречан Алла Павливна,

д.е.н., професор, НТУ, Grechan.ap@gmail.com

КЛАСТЕРИЗАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНІВ

Гречан Алла

**КЛАСТЕРИЗАЦІЯ ЯК МЕХАНІЗМ
ПОВИЩЕННЯ**

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНІВ

Grechan Alla

**CLUSTERIZATION AS A MECHANISM
OF INCREASING THE**

COMPETITIVENESS OF REGIONS

Перспективні напрями розвитку регіонів країни визначаються на основі тенденцій розвитку глобальних технологічних виробництв і взаємозв'язків секторів світової економіки, стратегічних напрямів національних технологічних ініціатив, наявного ресурсного потенціалу регіону та необхідності формування та реалізації інноваційного потенціалу регіону як основи стійкого соціально-економічного зростання в умовах загроз та викликів зовнішнього середовища.

Одним з системостворюючих пріоритетних напрямів розвитку регіонів виступає формування кластерів як інструменту раціонального використання ресурсів для динамічного росту, підвищення конкурентоспроможності та подолання економічних спадів.

Кластерний підхід виступає як інструмент управління регіональним розвитком, який створює можливості для бізнесу в умовах формування інноваційної моделі економіки регіону внаслідок:

- формування нових професійних компетентностей учасників кластеру (здатності до інновацій за рахунок гнучких форм організації виробництва, ефективному вирішенню цільових завдань розвитку за рахунок спрощення доступу до нових технологій і зменшення трансакційних витрат);
- нових можливостей регіону (розвиток ЗЕД за рахунок об'єднання малого, середнього та великого бізнесу, ріст зайнятості населення і відрахувань до бюджетів різних рівнів, ріст продуктивності праці під дією ефектів масштабу, агломерації, посилення спеціалізації та аутсорсингу непрофільних виробництв);

- створення ефективних механізмів взаємодії держави, територіальної громади і бізнесу (підвищення рівня довіри між учасниками кластеру з питань використання виробничого, фінансового, людського капіталу, посилення незалежності і підвищення статусу компаній, які входять в кластер, конкурентоспроможності регіону при інтеграції у глобальні виробничі ланцюги);

- прискорення просування технологічних ініціатив регіону на основі спільного пошуку шляхів зростання з використанням можливостей та інструментів загальнодержавного рівня.

Ще М. Портер стверджував, що конкурентоспроможність країни слід розглядати через призму міжнародної конкурентоспроможності не окремих її фірм, а кластерів – об'єднань фірм різних галузей, також принципове значення має здатність цих кластерів використовувати внутрішні ресурси. В сучасній економіці, особливо в умовах глобалізації, традиційний поділ економіки на сектори або галузі вже втратив свою актуальність. На перше місце виходять кластери – системи взаємозв'язків фірм та організацій [1].

Світовий досвід створення кластерів показує, що більшість з них створюється на регіональному рівні. Сучасний етап розвитку кластерної теорії характеризується врахуванням посиленої тенденції інтернаціоналізації соціально-економічних процесів. В цих умовах окремий регіон і його кластери повинні орієнтуватися на світові стандарти регіонів-лідерів і прагнути до конкурентоспроможності у глобальному вимірі.

За останні два десятиліття кластеризація національних економік пришвидшилася. За твердженням експертів, у розвинених країнах внесок кластерів до ВВП складає біля 50 %. У 2013 р. у США було створено 380 кластерів, Великобританії – 168, Нідерландах – 20, Німеччині – 32, Данії – 34, Франції – 96, Італії – 206, Фінляндії – 9, Індії – 106. Промисловість Скандинавських країн майже повністю охоплена кластеризацією. Практика доводить, що економічні кластери стають базовим елементом стратегії розвитку більшості країн і інструментом управління інноваційною економікою [2].

До основних факторів, які сприяють даним процесам, відносять:

- 1) оптимальний розвиток фінансової системи мотивації від держави – пільгове оподаткування, фінансування, надання субсидій, оренда, гранти, держзамовлення;
- 2) існування розвиненої системи допоміжної інфраструктури (фінансової, виробничої, управлінської) їх активне залучення – інкубаторів, акселератори, коворкінг, технопарки, аутсорсинг, стартапи;
- 3) спільний розвиток науково-освітнього сектору кластерів, творча взаємодія між університетами, науково-дослідними інститутами, виробничими компаніями;
- 4) розвиток венчурних організацій;
- 5) наявність підприємств-лідерів, які здатні очолити інноваційні процеси і консолідувати навколо себе інші організації під час створення кластерів;
- 6) наявність високопрофесійних фахівців світового рівня;
- 7) активна участь в кластері суб'єктів малого підприємництва.
- 8) встановлення процедур ретельного відбору компаній перед входженням до кластеру.

Саме ці фактори визначають ефективність діяльності кластерів, що забезпечує досягнення соціально-економічного благополуччя, підвищує якість людського капіталу, забезпечує інвестиційну привабливість та конкурентоспроможність регіону в глобальному масштабі.

Список використаних джерел

1. Porter M. E. The competitive advantage of nations. – New York: The Free Press, 1998. – 856 p.
2. Lenchuk E. B., Vlaskin G. A. The Cluster Approach in the Innovation Development Strategy of Foreign Countries // Science and Technology. Studies on Russian Economic Development. 2013, Vol. 21, Issue 5, September. – P. 484–492.